

Tyhmiä tulevaisuus?

Kaksitoistavuotiaan kirjajhyllystä löytyy hurjia tulevaisuuskuvitelmia. Olen lukenut sieltä *Nälkäpeilin*, *Time Riders*-sarjan ja *Loppupelin*. Yllätyin. Siinä missä oman nuoruuteni scifi-kirjoissa matkattiin uusissa maailmoissa, näissä kamppaillaan vanhan rauhioissa. Ympäristö on pilattu, maapallo on liikkakansoitettu ja varallisuus on yläluokan käsissä.

Nykyisen nuoriso-scifin kirjoittajat näyttävät eläytyneen ilmastotutkijoiden ja Rooman klubin *Kasvun rajat*-raporttien ennusteista niihin, joissa ihmiskunta vain jatkaa nykymenoaan. Inspiraatiota lienee saatu myös sivilisaatioiden katoamista koskevista tutkimuksista, joissa yhteiskunnan romahduksen taustalta löytyy eriarvoisuuden kasvu sekä kyvyttömyys ratkaista yhteisten resurssien kestävä käyttö.

Kirjojen maailmoissa nuorten päähenkilöiden selviytymisstrategiana ovat taistelutaidot ja luottamus vain oman "klaanin" jäseniin. *Nälkä* ja *Loppupelissä* muut tapetaan. *Time Riders*-sarjassa päähenkilöt muodostavat salaisen organisaation itsenäisen solun, joka toistuvasti pelastaa maailman eliminoimalla aikakoneiden käyttäjiä tai näiden aikeita, vaikka nämä käyttäisivätkin konetta ihmiskunnan virheiden korjailuun. Historiaan puuttumisella kun on kirjan maailmassa taipumus johtaa vielä ympäristön ja ihmisten köyhtymistä tuhoisampiin seurauksiin. On vain yksi maapallo ja sillä yksi mahdollisuus. Teknologiasta yksinään ei ole pelastajaksi.

Nämä dystopiat saisivat jäädä nuorille vain viihteeksi. Heidän tulisi kasvaa yhteiskuntaan, jossa talous palvelee luonnonresurssien kierrätystä ja mahdollistaisi hyvinvoinnin jakamisen. Kirjoissakin tie kestävämpään suuntaan on mahdollinen. Pitää omata erikoisosaamista. Mutta pitää myös kyetä neuvottelemaan toisenlaisen totuuden omaavien ihmisten kanssa. Opetus pätee myös tosielämään, jossa se tosin harvemmin tarjoillaan ensirakkauden ohessa. Muuttaakseen maailmaa osaajan on vain opittava kestävä oma ja toisten tyhmyys ja yhteisen intressin epävarmuus.

Tänäkin syksynä olen silti eri kohtaamisissa nähnyt, että ihmiset oppivat. Turkulaiset yrittäjät kokoontuvat toistuvasti etsimään uusia kiertotalousratkaisuita, toimialarajojen yli. Eri alojen tutkijat etsivät yritysten kanssa tapoja saada vaikkapa toimi-

tuksetjuun liittyvä kestävyystieto hallintaan.

Konkreettisimman esimerkin vaikeimmasta haasteesta, arvomaailmojen erojen hallinnasta, tarjoili eri aloja edustava opiskelijajaporukka. Heidän piti analysoida lemmikkien pitämistä kestävä kehityksen kannalta. Yksi oli hiljainen, todeten, että keskustelu eläinten kestävästäkään hyödyntämisestä on "vegaanikuplasta" tulevalle vaikeaa. Hän koetti kertoa, miksi toisten tapa puhua eläimistä tuntui oudolta ja julmaltakin. Uskoi silti löytyvän näkökulman, josta voi osallistua yhteistyöhön hedelmällisesti. Toiset puolestaan kävivät pohtimaan, miten erilaista näkökulmaa voi ymmärtää ja miten omaa ajattelukantaa voisi selittää ja laventaa, mistä yhteinen nimittäjä löytyy. Oltiin kestävä tulevaisuuden ytimessä.

